

Силабус курсу Банківські ризики

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма «Банківська справа»

Рік навчання: III, Семестр: V

Кількість кредитів: 7 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.е.н., професор Луців Богдан Любомирович

Контактна інформація

bluciv@gmail.com, +380673525292

Опис дисципліни

Дисципліна “Банківські ризики” спрямована на формування у студентів сукупності знань щодо сутності банківських ризиків, причин їх появи, особливостей прояву та наслідків для банківської сфери й економіки в цілому. Засвоєння цього курсу має на меті вироблення у студентів практичних навиків з використання методів і прийомів регулювання та управління банківськими ризиками.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
6/6	1. Теоретичні засади банківських ризиків	Знати основні поняття та визначення банківських ризиків, розуміти необхідність і перспективи застосування системи управління ризиками в практичній діяльності банківських установ.	Тести, питання
6/6	2. Кредитний ризик	Засвоїти поняття кредитного ризику; вміти ідентифікувати чинники, що призводять до появи кредитного ризику; опанувати порядок і процедури управління кредитним ризиком.	Тести, кейси
6/6	3. Управління ризиком ліквідності	Володіти загальними підходами до управління ризиком ліквідності; знати порядок та процедури управління ризиком ліквідності; вміти застосовувати інструменти, методи оцінки ризику ліквідності, ліміти для контролю ризику ліквідності; знати індикатори раннього виявлення кризи ліквідності.	Тести, кейси
6/6	4. Процентний ризик	Розуміти суть процентного ризику та причини, що зумовлюють його; вміти застосовувати інструменти регулювання процентного ризику банку; володіти методами управління процентним ризиком; знати політику та процедури управління процентним ризиком банківської книги; вміти вимірювати процентний ризик банківської книги.	Задачі, кейси

6/4	5. Управління ринковими ризиками	Оперувати загальними підходами до управління ринковими ризиками; знати політику та процедури управління ринковими ризиками; використовувати інструментарій вимірювання ринкових ризиків.	Задачі, кейси
4/4	6. Операційний ризик	Опанувати загальні підходи до управління операційним ризиком; вміти виявляти та вимірювати операційний ризик; застосовувати методи мінімізації операційного ризику; здійснювати стрес-тестування операційного ризику.	Тести, питання
4/4	7. Управління комплаєнс-ризиком	Застосовувати підходи до управління комплаєнс-ризиком; знати політику та процедури управління комплаєнс-ризиком; вміти складати управлінську звітність щодо комплаєнс-ризиків.	Тести, питання
4/4	8. Необхідність, сутність і завдання банківського регулювання і нагляду	Знати поняття банківського регулювання та нагляду; розуміти основні завдання банківського регулювання та нагляду; знати склад структури системи банківського нагляду в Україні та механізм наглядового реагування і його вплив на проблемні банки.	Тести, питання
4/4	9. Міжнародна практика регулювання банківської діяльності	Знати світовий досвід роботи служб банківського нагляду, основні моделі наглядових систем; вміти аналізувати напрямки адаптації банківського нагляду в Україні до стандартів міжнародної банківської практики.	Тести, питання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баянт Г.Р., Іващук О.О. Банківські ризики : навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 247 с.
2. Боднар О.А., Тішечкіна К.В., Іваненко Г.Ю. Управління та засоби мінімізації кредитного ризику банку. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Econ.* 2019. Вип. 15. С. 21–26. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/control-and-methods-of-minimizing/>
3. Волкова В.В., Власенко О.С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. *Економіка і організація управління.* 2021. Вип. 2, № 42. С. 76–82. URL: DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.2.8>
4. Забчук Г., Іващук О. Ризики банківської системи України в умовах воєнного стану. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації.* 2022. Випуск 1-2. С. 50-61. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2022.01-02.050>
5. Коваленко В.В. Нові нормативи ліквідності в системі ризик-орієнтованого нагляду за діяльністю банків України. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2020. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17>
6. Корват О.В., Шаповалова А.Ю. Управління валютним ризиком банку: якісний аспект. *Східна Європа економіка, бізнес та управління.* 2018. Вип. 1, № 12. С. 335–338. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/12_2018/59.pdf
7. Косов А.С. Підходи до оцінки і прогнозування ризиків ліквідності банку та їх практичне застосування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія Економіка і управління.* 2020. Вип. 4. С. 81–88. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_4/31_70_4_2/16.pdf
8. Кочетигова Т.В., Алейнік А.Ю. Сутність та класифікація банківського ризику. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Випуск 16. С. 715-718. URL: <http://global-national.in.ua/archive/16-2017/140.pdf>

9. Ларіонова К.Л., Донченко Т.В. Аналіз та проблеми оцінки кредитного ризику банків України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. Вип. 1. С. 233–240. URL: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-1-42>

10. Марич М. Г., Марич А. В. Банківські ризики та система управління ними. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія Економічні науки. 2017. Випуск 23. Частина 3. С. 84–88. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/22.pdf

11. Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах : затверджено постановою Правління Національного банку України від 28.11.2014 р. № 755. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Guidelines_risk_management_ps.pdf?v=7

12. Мічинська О. Ю. Кредитні ризики банків: проблеми управління. *Ефективна економіка*. 2016. №3. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4857>

13. Охрименко І.Б., Ярошенко С.С. Сучасні реалії прояву та управління процентним ризиком банку в Україні. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. Вип. 8, № 10. С. 258–268. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-8\(10\)-258-268](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-8(10)-258-268) URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/2207/2208>

14. Покатаєва О.В., Славкіна М.А. Оцінювання системного ризику як інструмент забезпечення економічної безпеки банківського сектору національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 23, № 1. С. 157–161. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/25553>

15. Політика управління комплаєнс-ризиком в АТ «Ощадбанк» : затверджено рішенням наглядової ради АТ «Ощадбанк» від 23.01.2020 року № 1.

16. Прасолова С.П. Системний ризик банківського сектору України: оцінка основних джерел, чинників, наслідків та напрямів регулювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2019. Вип. 1, № 92. С. 54–63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpush_2019_1_9

17. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах : затверджено постановою Правління НБУ від 11.06.2018 №64. Дата оновлення 24.05.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>

18. Про схвалення Методичних рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України : затверджено постановою Правління Національного банку України від 02.08.2004 № 361. Дата оновлення 21.06.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04#Text>

19. Berger A.N. et al. The way forward for banks during the COVID-19 crisis and beyond: Government and central bank responses, threats to the global banking industry. Elsevier Public Health Emergency Collection. 2021. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8418321/>

20. Semenova K. Usage of statistical methodology in the risk assessment / K. Semenova, K. Tarasova // News of science and education. Sheffield, UK: Science and Education Ltd, 2014. № 3 (3). С. 40-48.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Банківські ризики» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Банківські ризики» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10%	10 %	10%	5 %	15 %	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях	Модульна контрольна робота складається з: тестових завдань (30 балів за тест) – макс. 60 балів; 1 задача – макс. 20 балів; 1 теоретичне питання – макс. 20 балів (теми 1-3)	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих на практичних заняттях	Модульна контрольна робота складається з: тестових завдань (30 балів за тест) – макс. 60 балів; 1 задача – макс. 20 балів; 1 теоретичне питання – макс. 20 балів (теми 4-9)	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання завдань тренінгу	Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання завдань самостійної роботи	1. Теоретичне питання – макс. 25 балів; 2. Тестові завдання (10 тестів по 5 балів за тест) – макс. 50 балів; 3. Задача – макс. 25 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)